

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«Затверджую»

Голова приймальної комісії
СумДПУ імені А.С. Макаренка

проф. Юрій ЛЯННОЙ

«20»

Лянной

2023 р.

ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТРА
ЗА СПЕЦІАЛІСТЮ 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ

Розглянута на засіданні

Приймальної комісії

«20» червня 2023 р.

Протокол № 29

Програма фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступня Магістра денної та заочної форми навчання за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

Програма ухвалена на засідання кафедри бізнес-економіки та адміністрування «25» травня 2023 р. Протокол № 13

Завідувач кафедри
бізнес-економіки
та адміністрування

д.е.н., проф. Вікторія БОЖКОВА

Голова фахової атестаційної комісії

д.е.н., проф. Ольга КУДРІНА

ПРОГРАМА
фахового іспиту для вступу на навчання для здобуття ступеня
магістра на основі здобутого ступеня (освітньо-
кваліфікаційного рівня) вищої освіти за спеціальністю
281 Публічне управління та адміністрування

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування галузі знань Публічне управління та адміністрування розроблена відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 16 травня 2023 року № 492.

Мета фахового вступного випробування – з'ясування рівня теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання за освітнім ступенем бакалавра/спеціаліста/магістра, з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем магістра спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування в межах ліцензованого обсягу спеціальності.

Фахове вступне випробування проводиться у формі письмового тестування, яке розраховане на 3 академічні години.

Кожен варіант тесту складається з 50-ти закритих тестових запитань з вибором однієї правильної відповіді.

Максимальна кількість балів при оцінці знань вступника виставляється за правильні відповіді на всі питання тесту.

Усі варіанти тесту є ідентичними за структурою й складністю, що дозволяє говорити про забезпечення принципу об'єктивності й рівності при оцінюванні навчальних досягнень вступників.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКІВ
НА НАВЧАННЯ З ФАХОВОГО ІСПИТУ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТРА
НА ОСНОВІ ЗДОБУТОГО СТУПЕНЯ (ОСВІТНЬО-
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РІВНЯ) ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ**

Форма проведення вступного іспиту – Письмове тестове випробування
**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВОЇ ВІДПОВІДІ АБІТУРІЄНТА
ОРІЄНТОВНА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ,
ВИКОНАНИХ АБІТУРІЄНТОМ**

1 правильно виконане завдання = 4 бали

Відсоток правильних відповідей	200- бальна шкала	Визначення	Рівень оволодіння інтегральною фаховою компетентністю / знаннями з дисциплін
86-100%	171- 200	Абітурієнт має глибокі, міцні й системні теоретичні знання, вільно володіє понятійним апаратом та термінологією, вміє застосовувати здобуті теоретичні знання у практичній діяльності	<u>Дуже високий:</u> глибоке та стійке засвоєння програмного матеріалу; володіння інтегральною фаховою компетентністю на дуже високому рівні
76-85%	151- 170	Абітурієнт має міцні ґрунтовні знання з теоретичного курсу, але допускає поодинокі неточності	<u>Високий:</u> міцні ґрунтовні знання з незначними недоліками; володіння інтегральною фаховою компетентністю на високому рівні
71-75%	141- 150	Абітурієнт знає програмний матеріал повністю, має практичні навички в аналізі проблем, але допускає неточності та незначні помилки	<u>Вищий за середній:</u> знання програмного матеріалу у повному обсязі, але з допущенням поодиноких неточностей та незначних помилок; володіння інтегральною фаховою компетентністю на вищому за середній рівні

61-70%	121-140	Абітурієнт опанував програмний матеріал, але його знання мають переважно загальний характер; має недоліки в застосуванні практичних вмінь	<u>Достатній:</u> знання програмного матеріалу у повному обсязі, але з допущенням певної кількості помилок та неточностей; володіння інтегральною фаховою компетентністю на достатньому рівні
50-60%	100-120	Абітурієнт володіє основною термінологією, в основному опанував програмним матеріалом, але часто допускає неточності та помилки	<u>Задовольняючий мінімальні критерії:</u> знання програмного матеріалу на рівні, нижчому за середній, з допущенням великої кількості помилок та неточностей; володіння інтегральною фаховою компетентністю на рівні, що задовольняє мінімальні критерії
Менше 50%	1-99 балів	Абітурієнт має фрагментарні знання. Не володіє професійною термінологією, понятійним апаратом. Не сформовані знання та практичні навички	<u>Незадовільно, абітурієнт не склав вступний іспит:</u> фрагментарні знання; не сформованість практичних навичок розв'язання проблем; відсутність володіння інтегральною фаховою компетентністю

**ЗМІСТ
ПРОГРАМИ ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ
ДЛЯ ВСТУПУ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ
МАГІСТРУ СУМСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ А. С. МАКАРЕНКА
у 2023 р.**

УЗАГАЛЬНЕНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

Найменування розділу	Питома вага розділу
1. Основи економіки	33%
2. Основи держави	33%
3. Основи права	34%

ДЕТАЛІЗОВАНА СТРУКТУРА ПРЕДМЕТНОГО ТЕСТУ

Основи економіки

Економічна теорія. Економічні категорії.

Економічні закони. Економічна система, її складові. Фактори виробництва. Продуктивні сили. Виробничі відносини. Суспільне виробництво: стадії, структура, галузі. Суспільний продукт. Форми суспільного продукту. Типи, види і форми власності. Відносини власності в Україні. Форми господарювання: натуральне виробництво, товарне виробництво.

Товар і його властивості. Споживча вартість товару. Вартість товару. Двоїтий характер праці, втіленої в товарі. Величина вартості товару. Закон вартості. Походження і сутність грошей. Функції грошей. Грошова система. Кредитні, готівкові, безготівкові, електронні гроші. Закон грошового обігу. Ринок як форма організації суспільного виробництва. Поняття ринку. Ознаки сучасного ринку. Суб'єкти і об'єкти ринку. Види ринків. Функції ринку. Інфраструктура ринкового господарства. Типи і моделі ринкової економіки. Ціна: сутність, чинники, що впливають на формування ціни. Види цін. Ціноутворення в ринковій економіці. Закон попиту. Індивідуальний і ринковий попит. Закон пропозиції. Ринкова рівновага і ціна ринкової рівноваги. Порушення ринкової рівноваги та її наслідки. Зміна попиту і пропозиції та їх вплив на ціну і кількість продукту. Еластичність попиту та пропозиції, чинники еластичності. Особливості дії закону попиту і закону пропозиції в умовах України.

Конкуренція та її роль у ринковій економіці. Досконала і недосконала конкуренція. Монополістична конкуренція та олігополія. Методи конкурентної боротьби, антимонопольне регулювання. Необхідність обмеження монополізму і недопущення недобросовісної конкуренції в Україні.

Підприємництво та підприємство в ринковій економіці. Сутність підприємництва та його ознаки. Підприємство - економічний суб'єкт ринкової системи. Функції та класифікація підприємств. Розподіл доходів у ринковій економіці. Природа доходів. Рента та різновиди земельної ренти, механізм утворення. Позичковий процент та прибуток. Сутність товару робоча сила та її вартість. Ціноутворення на ринку праці. Заробітна плата та її функції. Форми оплати праці. Мінімальна, номінальна та реальна зарплата. Соціальний захист населення. Безробіття: сутність, причини, рівень, форми та наслідки безробіття, політика зайнятості.

Основні макроекономічні показники розвитку країн. ВВП та ВВП - основні показники розвитку національної економіки. Методи розрахунку макроекономічних показників. Динаміка основних макроекономічних показників в Україні. Інфляція, її причини, форми та соціально-економічні наслідки, антиінфляційна політика. Необхідність та суть державного регулювання економіки. Економічні функції держави. Методи державного впливу на економічний розвиток. Грошово-кредитне регулювання, Фіскальна

та монетарна політика. Фінанси як економічна категорія, їх місце в системі економічних відносин суспільства, Функції фінансів та їх зміст. Фінанси і кредит. Специфіка кредиту як розподільчої категорії. Фінансові ресурси: сутність, склад і структура. Джерела фінансових ресурсів. Централізовані та децентралізовані фінансові ресурси. Фінансовий ринок. Формування та функціонування фінансового ринку в Україні. Вплив глобальної фінансової кризи на фінансовий ринок України. Фінансова система України та принципи її побудови. Загальнодержавні фінанси, їх склад та призначення. Фінансова політика як складова частина економічної політики держави. Сутність та принципи фінансової політики. Фінансова політика підприємств. Функції органів законодавчої та виконавчої влади в управлінні фінансами. Фінансовий апарат та його ланки. Функції, права та обов'язки Міністерства фінансів і його органів. Фінансовий менеджмент та його роль в управлінні підприємствами. Необхідність, завдання та принципи фінансового контролю. Види, форми та методи фінансового контролю.

Аудит: сутність, принципи організації. Аудиторська діяльність в Україні. Державний бюджет України - основний фінансовий документ країни. Структура державного бюджету. Зведений, державний та місцеві бюджети. Державні позабюджетні та державні цільові фонди. Видатки бюджетів та їх класифікація. Державний дефіцит та державний борг. Зовнішня заборгованість України. Податки та їх види. Прямі та непрямі податки. Стимулююча та стримуюча податкова політика. Податкова система та її розвиток в Україні. Місцеві податки і збори. Доходи бюджетів від зовнішньоекономічної діяльності. Мито та митні збори. Залучення іноземних інвестицій в економіку України, захист іноземних інвесторів. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств.

Основи держави

Загальні передумови виникнення держави. Поділ суспільної праці та його вплив на формування держави. Теорії походження держави. Цивілізаційний та формаційний підхід у типології держави.

Ознаки держави: територія, суверенітет, апарат публічної влади, правова система, право на збір податків, державна мова, державна символіка, зовнішні зв'язки, апарат примусу, фінансова система та грошова одиниця. Сутність та призначення держави в суспільстві. Держава в політичній системі суспільства. Співвідношення державної та політичної влади. Взаємозв'язок держави і громадянського суспільства. Складові громадянського суспільства.

Мета та завдання держави. Основні функції держави: внутрішні, зовнішні. Правові та організаційні форми здійснення функцій держави.

Поняття та загальна характеристика елементів форми держави. Форма державного правління. Форма державного устрою. Форма державного - режиму.

Складові елементи механізму держави. Рівні механізму держави. Апарат держави його структура. Види органів держави. Принцип розподілу

державної влади. Місцеве самоврядування. Співвідношення органів держави та місцевого самоврядування. Основні ознаки правової держави,

Сучасні концепції держави. Філософія держави. Теорії про суть, цілі і завдання, засоби і методи діяльності, шляхи і перспективи подальшого розвитку держави.

Основи права

Поняття права, його основні ознаки. Принципи права. Функцій права та їх види. Співвідношення держави і права. Форми джерела права. Дія нормативно-правових актів у просторі, за колом осіб та у часі. Зворотна сила закону. Поняття, види та ознаки соціальних норм. Поняття, ознаки та місце норм права в системі соціальних норм. Класифікація норм права.

Поняття та види спеціалізованих норм права. Структура норм права. Співвідношення норм права та статті нормативно-правового акта. Поняття та елементи структури системи права. Загальна характеристика галузей права. Предмет і метод правового регулювання як підстави розподілу права на галузі, підгалузі та інститути права. Поняття системи законодавства та її структури. Систематизація нормативно-правових актів. Співвідношення системи права та системи законодавства.

Ознаки правотворення. Етапи правотворення. Правотворчість як етап правотворення. Стадії, ознаки, принципи, функції правотворчості. Законодавчий процес в сучасній Україні. Реалізація і застосування норм права. Реалізація норм права: її поняття, основні ознаки та форми. Застосування норм права. Види актів застосування норм права. Прогалини в законодавстві та способи їх подолання. Аналогія закону. Аналогія права. Субсидіарне застосування норм права. Юридичні колізії. Види колізій в законодавстві.

Поняття тлумачення правових норм. Види тлумачення правових норм. Офіційне тлумачення. Нормативне тлумачення. Казуальне тлумачення. Неофіційне тлумачення. Доктринальне тлумачення. Тлумачення за обсягом. Способи тлумачення правових норм. Граматичний, логічний, систематичний, історичний, функціональний спосіб тлумачення правових норм.

Поняття та ознаки правових відносин. Склад (елементи) правових відносин. Класифікація правових відносин. Поняття і види правових відносин. Поняття та структура правосуб'єктності. Держава як суб'єкт правових відносин. Поняття і види об'єктів правових відносин. Зміст правових відносин (фактичний, юридичний). Поняття та види юридичних фактів.

Поняття та ознаки правової поведінки. Правомірна поведінка, правопорушення, зловживання правом, об'єктивно-протиправна поведінка. Ознаки правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Правопорушення: поняття та ознаки. Склад правопорушення. Види правопорушень. Злочин та проступок. Види проступків.

Поняття юридичної відповідальності. Ознаки юридичної відповідальності. Мета і функції юридичної відповідальності. Принципи

юридичної відповідальності. Принцип законності, принцип справедливості, принцип гуманізму, принцип неприпустимості аналогії закону аналогії права, принцип невідворотності, принцип індивідуалізації покарання, принцип обґрунтованості. Загальні принципи правосуддя: змагальності процесу, право на захист особи, презумпція невинуватості. Класифікація юридичної відповідальності за галузевою ознакою та характером санкцій. Поняття законності. Зміст законності. Принципи та гарантії законності. Принципи та структура правопорядку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
2. Державне та регіональне управління: конспект лекцій для студ. Менедж. спец. / Упоряд. О. А. Бондаренко, Н. Н. Губанова; за ред. проф. С. І. Архієреєва, доц. Н. Б. Решетняк. - Х.: НТУ "ХПІ", 2015.
3. Державна політика: підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К.: НАДУ, 2014. 448 с.
4. Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-p#Text>.
5. Євтушенко О. Н. Державне управління (Основи теорії державного управління): [навчальний посібник у трьох частинах] / О. Н. Євтушенко, В. І. Андріяш. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – Ч. 1. Основи теорії державного управління. – 2013. – 268 с.
6. Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
7. Про зміни в системі центральних органів виконавчої влади України: Указ Президента України від 26 липня 1996 р. № 596/96. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596/96#Text>
8. Про систему центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 15 грудня 1999 р. № 1572/99. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1572/99#Text>
9. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Указ Президента України від 9 грудня 2010 р. № 1085/2010. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1085/2010#Text>.
10. Про схвалення Концепції запровадження посад фахівців з питань реформ: розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2016 р. № 905-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/905-2016-p#Text>.
11. Про схвалення Концепції оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1013-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2017-p#Text>.
12. Сиченко В.В., Мареніченко В.В. Державне управління регіональним розвитком на засадах європейських стандартів. 2019. URL: <file:///C:/Users/komp/AppData/Local/Temp/138-Article%20Text-101-1-10-20190801.pdf>.
13. Сухонос, В.В. Теорія держави і права: підручник. Суми : Університетська книга, 2018. 544 с.

Ресурси мережі Інтернет

14. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI (редакція

від 11.06.2016р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

15. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (редакція від 01.05.2016р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

16. Державне управління: теорія та практика. Засновник Національна академія державного управління при Президентові України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/>.

17. Державний комітет статистики. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

18. Державна програма економічного і соціального розвитку України на 2012 рік та основні напрями розвитку на 2013 і 2014 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>.

19. Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com>.

20. Європейська хартія місцевого самоврядування (укр/рос) від 15.10.1985 (редакція від 16.11.2009 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

21. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР (редакція від 15.03.2016р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

22. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (редакція від 01.06.2016р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

23. Про всеукраїнський та місцеві референдуми : Закон України від 03.07.1991 № 1286-XII (редакція від 28.11.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

24. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 586-XIV (редакція від 01.05.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

25. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади : Указ Президента України від 09.12.2010 № 1085/2010 (редакція від 21.01.2014р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

26. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування : Закон України від 15.07.1997 № 452/97-ВР (редакція від 15.07.1997р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

27. Радник. Український юридичний портал. – Режим доступу : <http://radnik.info/pidrychnuku/derj-upr>.

28. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.

29. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>.

